

MİMARLIK MESLEĞİNDEKİ DEĞİŞMELER

Jordi FARRANDO

Mimarlık mesleğinin değişmekte olduğu gerçeği yadsınamaz. Değişiklikler tüm düzeylerde olmakta.

Ülkeler arasındaki alışveriş arttıkça, dünya küçülüyor. Buna karşılık olarak, yetiştiğimiz ortamın dışındaki çevrelerde de çalışabilmek için mesleğimiz kültürel değişimlerle yüzleşmelidir.

Teknoloji büyük bir hızla geliştiriliyor ve biz mimarlar, değişikliklere uygun çalışmak ve sanat hizmetlerinin görkemini sunmak için hızla ayak uydurmalı ve sürekli olarak bu teknolojik değişiklikleri takip etmeliyiz.

Ayrıca, tüm ülkeler, bizim çalışmamızın sonucunun giderek hizmet ettiğimiz toplumlara karşı sorumluluk taşımasını sağlamaya çalışıyor. Bunun için, yapı kurallarımız değişiyor, sorumluluklarımız değişebilir ve hatta kentsel düzenlemeler değişebilir. Bu yasal değişiklikleri takip etmeli ve uygulamalarımızı bunlara adapte etmeliyiz.

Bütün bunların bir sonucu olarak, yapım sürecinin karmaşıklığı artıyor ve yeni etkenler ortaya çıkıp buna katkıda bulunuyor. Dolayısıyla bizim bu ekip içindeki rolümüz de değişiyor ve buda toplumun mesleğimizle ilgili algısının bununla birlikte değiştiği anlamına geliyor. Sosyal rolümüz artık eskiden olduğundan farklı.

Vaktimiz olmadığı için tabii ki tüm bu değişikliklerin hepsinden bahsetmeyeceğim. Dünyanın her yerinden mimarları bir araya getiren bir örgüt olan Uluslararası Mimarlar Birliği'nin bir temsilcisi ve Türkiye'de mimarlık mesleğini temsil eden örgütün bir davetlisi olarak, mesleki örgütlerimizin önemli bir rol oynayabileceği ve hizmet verdiğimiz mimarlara yardımcı olabilecek değişikliklere odaklanacağım.

Burada, faaliyetimizin farklı aşamalarında Eğitim ve Mesleki uygulama arasındaki bağ ile temelde ilişkili olan değişiklikleri kastediyorum çünkü bu bağ mesleğimizin bu değişikliklerle başa çıkabilmesini sağlayan anahtar durumundadır.

Sıklıkla, üniversitelerimizden mezun olanların muhakkak mimarlık mesleğinin günlük uygulamalarına hazır olmayacağı düşünülür. Aslında, Üniversite bizi kaliteli mimarın ne anlama geldiğini bilmeye ve iyi tasarımcılar olmaya hazırlar ancak bir uygulama yönetimi, ihale belgeleri veya bir bina sözleşmesinin idaresinden doğan ihtiyaçlara göüs germeye muhakkak hazırlanamayabilir. Genellikle bu boşluk çalışmaya izin verilmeden önce bir staj dönemi ya da okul dışında bir otoritenin yaptığı tamamlayıcı bir sınav ile doldurulur.

Bugün, araştırmaya katılan ülkelerin* yaklaşık yüzde 70 inde bir staj sistemi vardır. Bu ülkelerin yüzde 80 inde staj zorunludur; ancak bu, stajın yapılandırıldığı ve kayda geçirildiği anlamına gelmiyor.

Buna paralel olarak, ülkelerin yüzde 50 sinde öğrenim süresi sona erdikten sonra ve çalışma izninden önce mesleki veya hükümet kuruluşları tarafından yapılan zorunlu bazı sınavlar vardır.

Bu iki eğilim, gelecekte sadece artmakla kalmayacak, aynı zamanda giderek gelişmiş bir hal alacaktır çünkü eğitimli mimarların işimizin günlük sorunlarıyla yüzleşebilen rekabetçi profesyoneller olmaya hazırlanmaları yönünde büyük bir ihtiyaç vardır. Burada mesleki kuruluşların önemli bir rolü vardır çünkü hem ilgili mercilere sürecin hazırlanmasında yardım edebilir hem de bu süreçte mimarların yanında olabilirler.

Bir stajyerin lisans almadan önce pratik tecrübe edinmesi gereken alanların açık bir şekilde belirlenmesi ve kayıt mercii için gerekli eğitimin tamamlandığına dair standart bir formun veya defterin muhafaza edilmesini sağlayacak net bir yöntemin tanımlanması ihtiyacı olacaktır. Benzer şekilde, sınavın staj dönemi ile bağlantılı olması ve bu süreçte yapılan ilerlemeyi onaylaması gerekecektir.

Ancak, Mimarların eğitimi lisans aldıkları anda bitmez. Profesyonel kariyerimiz boyunca karşılaştığımız değişikliklerin miktarı, mimarları sürekli bilgilerini yenilemeye zorluyor. Meslek hayatımız boyunca Sürekli Mesleki Eğitime (SME) ihtiyaç vardır.

Yukarıda bahsedilen ülkelerin ve bölgelerin yüzde sadece yüzde 18 inde yaşam boyu eğitimin zorunlu olmasına rağmen, yüzde 75 inde araştırma bazı SME sistemlerini devreye sokmuştur. Benzer sayıda ülke de bu tür eğitimi yapılandırıyor ve kaydediyor.

Uygulama öncesi başlangıç dönemi için belirtilenlere benzer şekilde, Sürekli Mesleki Eğitim artan bir şekilde önem kazanacak ve gelişecektir çünkü mimarların gerçekleşen değişimlerin üstesinden gelebilmesinin ve yeteneklerini güncel tutabilmelerinin tek yolu budur. Böyle bir sisteme sahip olmayan birçok ülke, şimdiden onu devreye sokmaya başladılar. Diğerleri ise, böyle bir eğitimin içeriğini yeniden tanımlıyor ve ya mimarların lisanslarının devam etmesi için bunu zorunlu bir hale getiriyor. Bu şüphesiz gelecekte artacaktır ve biz hem bireysel çalışan mimarlar hem de mesleki örgütlerin temsilcileri olarak hizmet ettiğimiz toplumun ihtiyaçlarını karşılamak için çalışan profesyoneller olarak bu eğitimin geleceğimiz üzerindeki önemini farkına varmalıyız.

* Bkz. "Dünyada Mimari Uygulamalar", Katalan Mimarlar Koleji, COAC, 2005, Katalan Mimarlık Örgütü tarafından ve Uluslararası Mimarlar